

PATENTNI SPIS BR. 11910

Hudetz Vilim, Zagreb, Jugoslavija.

Sprava za brojanje, kontroliranje i umatanje kovanog novca.

Prijava od 6 septembra 1934.

Važi od 1 marta 1935.

Predmet pronalaska je sprava za brojanje, kontrolisanje i umatanje kovanog novca, koja prema dosadašnjim sličnim pokazuje znatne prednosti, osobito što se tiče uštednje na vremenu kod brojanja i prikladnosti kod rukovanja, naročito kod umatavanja novca u uobičajene paketiće.

Te prednosti postizavaju se naročito svrsishodnom izvedbom sprave za brojanje prema pronalasku. Ona se sastoji iz osnovne pravokutne ploče, čija je gornja ploha koso nagnuta, tako da se komadi novca slažu kod brojanja u malko nagnuti položaji jedan do drugoga, te se u tom položaju drže vlastitom težinom i nema opasnosti da se prosnu po stolu kao kod dosadašnjih naprava sa sličnom svrhom. Uslijed ovakog stabilnog položaja slobodne su kod rada obje ruke, pa se posao odvija brzo i sigurno.

Kod brojanja se slaže novac između jezgrenih štapića na jednom fiksnom i jednom pomičnom komadu. Umatanje u paketiće vrši se tako, da se prije slaganja podloži prikladan komad papira pod spomenute štapiće, pa se onda nakon dovršenog slaganja ovije taj papir nekoliko puta i na bazama tako dobivenog valjka preklopi, iza kako se štapići pomaknu na stranu. Veličina paketića odn. broj umatanih komada udešava se pomoću pomične kazaljke a prema skrižaljki, koja je pričvršćena na gornjoj plohi sprave. Ta je skrižaljka providena oznakama za sve vrijednosti kovanoga novca i prema

vrijednosti paketića, u koje želimo kovani novac umotati, pa se kod brojanja postavlja pomična kazaljka na odnosnu oznaku. Skrižaljka se lako može zamijeniti novom u slučaju da se naknadno stavi u promet koja nova vrijednost kovanog novca, ili ako se hoće preći s jedne valute na drugu.

Osim toga može sprava da posluži za brzo i sigurno kontroliranje već gotovih paketića, koje na pr. stranka donese. Za to nije potrebno paket razmotati, nego se on položi između spomenutih štapića, sa strane otvori i štapići prislone, pa ako kazaljka pokaže na skrižaljci svotu, koja je na omotu označena, onda je sve u redu.

Kako se vidi, sprava prema pronalasku je naročito prikladna za banke, veće trgovačke radnje i sl. ustanove, gdje treba veće količine kovanog novca brzo i tačno brojati i ev. umatati u paketiće.

Na priloženom nacrtu prikazan je jedan primjer izvedbe predmeta pronalaska. Sl. 1 prikazuje pogled odozgo na spravu za brojanje, Sl. 2 pogled s lijeva na istu, a Sl. 3 presjek po liniji A-B na Sl. 1.

Kako se vidi na Sl. 2 gornja ploha a osnovne ploče b je kosa i to tako, da je najniži lijevi prednji brid ploče (gledano na Sl. 1), uz koji se počinje novac slagati kod brojanja. Uz prednji brid položena je po cijeljoj njegovoj duljini letva za vođenje c, po kojoj se kliže pomično kazalo d, koje se pomoću vijčane stezaljke e može fiksirati u

svakom položaju. U lijevom uglu položen je uz vodilicu c fiksni potporni komad f. Potpornjak f i pomicaljka d snabdjeveni su sa po dva, simetrično prema unutra položena jezgrena štapića g, h, koji s vanjske strane imaju hvataljke j za prst te se mogu pomicati lijevo i desno. Da se štapići kod pomicanja ne zaokreću i tim hvataljke međusobno ne smetaju, provideni su uzdužnim žlijebom k, a pomicaljka i potpornjak odgovarajućim izdankom l, koji kliže u žlijebu.

Štapići g, h su kod slaganja novca utisnuti prema unutra, a kod pakovanja se izvuku van. Kod toga je radi tačnosti brojanja potrebno da u utisnutom položaju leže štapići svaki put na istom mjestu, pa su u tu svrhu potpornjak i pomicaljka provideni s donje strane vertikalnim provrtinama m, koje sežu do horizontalnih provrtina za štapiće i u njima se nalaze perima n elastično tlačene kuglice o. Ove kuglice upanu u odgovarajuće udubine s donje strane štapića, kad se ovi nalaze u izvučenom i uvučenom položaju te ih na taj način fiksiraju. Na Sl.3 prikazani presjek pokazuje kako kuglica sjedi u udubini lijevog štapića h, koji se prema tome nalazi u jednom krajnjem položaju, dok se štapić g nalazi u nekom međupoložaju. Prema veličini promjera komada novca, koji se broji, mogu se upotrebljavati kod rada ili sami štapići g, koji su niže položeni, pa se u tom slučaju štapići h izvuku da ne smetaju, ili se upotrebljavaju skupa sa štapićima h, koji su položeni naviše, pa se u tom slučaju dobije veća ploha za prislanjanje, što dobro dolazi kod većih komada novca.

Skrižaljka p, koja je na nacrtanom primjeru napravljena za našu metalnu monetu, ima za svaku vrijednost po jednu horizontalnu liniju od koje se odvajaju prema dolje vertikale za pojedine svote, koje se najčešće umataju u paketiće. Na te se svote

onda kod brojanja namjesti kazaljka d, pa razmak između uvučenih štapića g, h napunjen odgovarajućim komadima novca daje tu svotu. Na pr. na Sl. 1 je namještena kazaljka za brojanje paketa od 50.— Din., t. j. paketa od 50 komada po 1.— Din.

Postupak kod brojanja i umatanja je prema tome slijedeći:

Prema vrsti kovanog novca i vrijednosti paketa, koji želimo, postavi se pomična kazaljka d na odgovarajući zarez na skrižaljci p. Štapići h i g su utisnuti prema unutra i pod njih se položi papir za umatanje sa oznakom vrijednosti paketića. Zatim se prostor među štapićima ispuni jedan do drugoga poslaganim komadima novca, papir se skupa s novcem nekoliko puta zavalja među štapićima, tako da se dobro omota. Zatim se izvuku štapići s jedne strane i rub papira previje, a poslije se isto to napravi s druge strane.

Patentni zahtevi:

1.) Sprava za brojanje, kontroliranje i umatanje kovanog novca, naznačena time, što se ista sastoji iz osnovne ploče (b) sa kosom gornjom plohom (a) sa skrižaljkom (p) prema vrsti i vrijednosti paketića kovanog novca, te na vodilici (c) pomične kazaljke (d) i fiksnog potpornjaka (f), koji su provideni pomičnim štapićima (g, h), među koje se slaže novac kod brojanja i umatanja.

2.) Sprava po zahtjevu 1, naznačena time, što se pomična kazaljka (d) može u svakom položaju prema skrižaljci (p) fiksirati pomoću stezaljke (e), dok su štapići (g, h) osigurani protiv okretanja pomoću žlijeba (k) i odgovarajućeg izdanka (l) u kazaljki i potpornjaku, te ih elastično tlačene kuglice (o) fiksiraju u krajnjem uvučenom i izvučenom položaju.

